Cena 40 hal.

...a wydawnictwa Kraków. Stradom 13. Nr. telefonu 279. Konto czek P. K. O. Nr. 174.455. — Listy i rękopisy należy przesyłać pod adresem redakcyi w Krakowie Stradom 13. — Adres Redakcyi i Administracyi dla Krakowa, Stradom 13. Nakładem Galicyjskiej Spółki Wydawniczej w Krakowie.

# NOWY DZIENNIK

Cena 40 hal.

Prenumerata w b. Austro-Węgrzech, Król. Polskiem i Niemczech: mies. 10·50 kwart. 30 K. W Krakowie mies. 8.50, kwart. 25 K z odnoszeniem do domu mies. 10·50 kwart. 30 K. Cena ogłoszeń: 15 h. za 1 mm 1-szp. Prenumeratę ogłoszenia i przesyłki pieniężne przyjmuje Administracya w Krakowie Stradom 13.

ROK II. Kraków, Poniedziałek 19 maja 1919. Nr. 92

## O granice Polski.

Kraków, 17 maja.

(*b*) Przedwczoraj mieliśmy na tem miejscu sposobność wskazać na absolutną bezpodstawność oszczerstw antysemickich, usiłujących za wszelką cenę Żydom przypisać winę wszelkich trudności dyplomatycznym państwa polskiego za granicą. Wobec niesłychanego oskarżenia »Głosu Narodu«: »Gdańsk straciliśmy dzięki żydom« — wskazaliśmy na imperyalistyczny interes Anglii w posiadaniu na Bałtyku portu, nie podlegającego suwerenności obcego państwa. W liście z Paryża z 11 bm., zamieszczonym w dzisiejszym numerze »Czasu«, podkreśla też dr Beaupré, »że sprawcą niekorzystnego dla nas rozwiązania sprawy gdańskiej jest Lloyd George, który, podtrzymany zresztą przez Wilsona, przeprowadził a raczej narzucił swój projekt, naruszający historyczne i narodowe prawa Polski«. Obecnie uchodzi na porządek dzienny sprawa Litwy i Białorusi oraz Galicyi wschodniej, i nie ulega otóż żadnej wątpliwości, że dziś lub jutro wywlecze się na światło dzienne starego kozła ofiarnego do wszystkiego i ogłosi się urbi et orbe, że ży... ...sprawę polską. Przecież już wczoraj, kazał sobie »Głos Narodu« zatelefonować z Warszawy, że przed niekorzystną dla Polski dyspozycyą generalnej komendy koalicyi co do wojsk Hallera we wschodniej Galicyi pojawiła się w »Temps« korespondencya z Warszawy »niejakiego p. Przetockiego, Żyda«. A p. Daszyński wywodził wczoraj na posiedzeniu komisyi wojskowej i spraw zagranicznych, że obecne trudne położenie Polski jest wynikiem »oszczerczej polityki państw zaborczych, ugodowej polityki szlachty i międzynarodowej akcyi żydowskiej«.

Wobec tego istnego potopu podejrzeń, kłamstw i oszczerstw musimy już dziś, zanim się znowu wyda parolę analogiczną do gdańskiej, zaznaczyć z całym naciskiem, że w sprawie granic Polski, tak pierwej na Zachodzie jak i teraz na Wschodzie, wchodzą w grę interesy wielkomocarstwowe państw zachodnich, że więc mówić tu o wpływie Żydów, o „międzynarodowej akcyi żydowskiej“ jest rzeczą wprost dziecinną i śmieszną. Nie kto inny, jak sam Paderewski oświadczył na onegdajszym konwencie seniorów, że „koalicya, głównie zaś Anglia ma własne plany w sprawie Litwy i Białorusi“. Premier wyłuszczył w dalszym ciągu plan angielski, który chce z Litwy i Białorusi stworzyć sfederowane republiki z wyjściem na Bałtyk przez Libawę, która podobnie jak i Mitawa i Windawa ma pozostawać pod kontrolą angielską. „Sfederowane republiki litewska i białoruska stałaby się w krótkim czasie domeną angielską“. Nie „czarna ręka“ żydowska, nie jakowaś fantastyczna „międzynarodowa akcya żydostwa“ bruździ tęc Polsce zagranicą — jak antysemici wmówić chcą ludowi polskiemu — ale imperyalizm przedewszystkiem angielski, z którym żydostwo jako takie, z którym naród żydowski nic nie ma wspólnego.

Pod tym samym kątem widzenia zapatrywać się należy na sprawę Galicyi wschodniej. Nie korespondencya „niejakiego p. Przetockiego, żyda“ ma tu głos decydujący, ale znowu interes mocarstw zachodnich, podyktowany względami, jak zawsze, w pierwszym rzędzie gospodarczymi. Wedle sprawozdania korespondenta „Kur. Codz.“ wypowiedział się też w tym kierunku p. Paderewski: „Światowy przemysł naftowy niechętnie odnosi się samo dzielnego przemysłu tego w Polsce i dlatego odnosi się niekorzystnie do naszych w tym względzie aspiracyi“. Podobnie oświadczył kierownik Biura pras. Kom. Nar. w Paryżu p. M. Seyda przedstawicielowi „Gaz. Warsz.“: „Część“ przedstawicieli koalicyi występuje w obronie Ukraińców, ale **właściwie chodzi raczej o naftę galicyjską, na którą chce położyć swą rękę koalicya przy pomocy Ligi narodów.** Że nie o obronę interesów ruskich chodzi, dowodzi fakt, iż Rusinów zakarpackich koalicya zupełnie spokojnie oddaje Czecho-Słowakom. Gdyby nie sprawa naftowa, nie wywierałaby koalicya na Polaków takiej presyi w sprawie zawarcia rozejmu z Ukraińcami“. Nie ulega także wątpliwości, że sprawie polskiej mocno zaszkodziła fatalna rezolucya Sejmu, wypowiadająca się w przeciwstawieniu do wileńskiego orędzia Naczelnika Piłsudzkiego za aneksyą Litwy. Obecnie ustala tedy koalicya granicę wschodniej Galicyi o wiele nie korzystniej dla Polski aniżeli jeszcze przed dwoma miesiącami, a mianowicie pozostawiając zagłębie naftowe Ukrainie — „pod kontrolą komisyi międzynarodowej“...

Jest to więc wyładowaniem niechęci w zupełnie chybionym kierunku, gdy się ciągle narzeka na Żydów i ich fikcyjną potęgę na polu dyplomacyi światowej. Podobne nieuzasadnione a śmieszne napaście osiągnąć mogą chyba tylko skutek wręcz przeciwny od zamierzonego: podjudzają bezkrytyczny tłum na Żydów, rodzą w kraju anarchię, ekscesy, pogromy, a te ostatnie nie wywierają oczywiście zbyt dobrego zagranicą wrażenia. Jeśli w tej sprawie można mówić o „wrogach“, to „wrogiem“ Polski jest — powtarzamy — Anglia przedewszystkiem. To, co przedwczoraj napisaliśmy tu w sprawie gdańskiej, znajduje pełne potwierdzenie w słowach wspomnianego właśnie p. M. Seydy: „Kwestyę Litwy, Łotwy i Estonii, nad którą objęłaby protektorat **Anglia pragnie także uzyskać przeważający wpływ na Gdańsk“.** (Stąd wygrywanie przez Anglię Litwinów przeciw Polakom itd.) Zwrócić należy wkońcu uwagę na nadzwyczajnie ważny moment rosyjski, który kładzie się klinem między interesy koalicyi a Polski co do ustalenia wschodnich granic państwa polskiego a zachodnich rosyjskiego. Koalicya, licząc się z rychłym upadkiem bolszewików, nawiązuje już dziś nici z polityką Rosyi antybolszewickiej (Sazonow, Izwolski i i.) i dąży do restauracyi Rosyi wielkiej, całej i zadowolonej.

W tym stanie rzeczy musi polityka polska być nad wyraz ostrożną i roztropną. Zawsze przed oczyma mieć winna wczorajsze słowa premiera: „W chwili gdy w społeczeństwach zachodnich odbywa się przewrót na rzecz demokracyi i gdy kiełkują tam doktryny Wilsona o prawie samostanowienia narodów, Sejm polski nie może powziąć uchwał z tem sprzecznych i niedemokratycznych“. Demokracya szczera i bezwzględna, samostanowienie o sobie narodów — oto wytyczne! Tylko na tej drodze stanie się Polska potęgą mocarstwową, zdrowe i silne podstawy. A gdy o samostanowieniu o sobie narodów mowa, to nie wolno również zapomnieć o narodzie żydowskim, który stanowi znaczną mniejszość w państwie, a także i bardzo ważny czynnik na kresach. „Socyalny“ „demokrata“ p. Daszyński blamuje serdecznie Polskę, gdy w zgodzie z domorosłym szowinizmem, leci w jaskrawej sprzeczności z demokracyami Zachodu, w sprzeczności z uchwałami międzynarodowej konferencyi socyalistycznej w Bernie i Amsterdamie z naiwną arogancyą ciągle jeszcze propaguje wobec Żydów przymusową asymilacyę. Premier wyraził onegdaj podobno zapatrywanie, że w Galicyi wschodniej należy udzielić autonomii „miejscewościom narodowym“ (a więc nie tylko Ukraińcom). Gdyby Polska urzeczywistnić chciała postulat samostanowienia o sobie narodów wobec wszystkich swoich mniejszości narodowych, wzmocniłaby tem ogromnie swą pozycyę.

## Prasa francuska o stosunkach polsko-litewskich.

**Wiedeń.** PAT. Wiedeńskie biuro kor. donosi z Berna: Prasa francuska donosi, że w stosunkach polsko-litewskich wskutek zajęcia Wilna przez wojska polskie i wskutek proklamacyi gen. Piłsudskiego nastąpił zwrot przyjazny. Rząd litewski w Kownie na którego czele stoi Slizevicius, wysłał do Warszawy misyę, w której skład wchodzą: Dr. Senlys jako przewodniczący, Domantes jako sekretarz i Welikia jako attache wojskowy.

## Administracya Litwy.

**Kraków,** PAT. Radio stacyi Krakowskiej z Lyonu. Według wiadomości, które przynosi „Temps“ administracya terytoryów odobranych bolszewikom na Litwie wskutek ofenzywy generała Piłsudzkiego zostanie powierzona komisarzowi generalnemu, który będzie podlegał naczelnikowi państwa polskiego. Wyjątek stanowią obszary: Białegostoku, Bielska i Brześcia Litewskiego oraz Wołyń, które zostaną przyłączone bezpośrednio do państwa polskiego i będą miały organizacyę identyczną z innemi obszarami polskimi.

Telegram z Grodna donosi, że Niemcy czynią przygotowania do opuszczenia guberni Suwalskiej, na razie pozostają one jeszcze w Libawie, Windawie i Kurlandyi.

## Oświadczenie Dmowskiego.

**Paryż,** PAT. Havas donosi: Dmowski złożył następujące oświadczenie: Układ o preliminaryach pokojowych przedłożony Niemcom nie daje Polsce Gdańska i kraju położonego za tem miastem, nie zaspakaja więc potrzeb Polski tak jak ona się tego spodziewała. Sytuacya jaka się dla niej wytwarza na Bałtyku jest słaba. W razie ataku Niemców narażeni jesteśmy na odosobnienie od sprzymierzeńców. Trzeba więc, abyśmy mieli styczność z Wami inną drogą, nie przez Gdańsk. Jedyna zaś droga, jaka stoi nam otworem, jest morze Czarne. Z tego powodu domagamy się, aby Warszawa była połączona z Konstancą, czyli jednem słowem, aby Polska miała wspólne granice z Rumunią. To jest możliwe, jeżeli Rzeczpospolitej polskiej będzie przyznana Galicya wschodnia.

## Represye Niemców przeciw Polakom na Górnym Śląsku.

**Warszawa,** PAT. Donoszą z Bytomia: Ministeryum spraw wewnętrznych w Warszawie otrzymało z Bytomia następujące doniesienie podkomisaryatu dla Śląska: Niemieckie władze cywilne za zgodą władz wojskowych i rządu berlińskiego uchwaliły aresztować natychmiast wszystkich przywódców ludu polskiego na Górnym Śląsku. W powiecie katowickim aresztuję 25, a w powiecie bytomskim 38 asób. Wszystkie osoby zamierzają Niemcy wywieźć. W reszcie powiatów aresztowania nastąpią jutro i pojutrze.

## Ofenzywa wojsk polskich w Galicyi Wschodniej.

**Warszawa.** PAT. Komunikat sztabu generalnego wojsk polskich. Front galicyjski: Ukraincy od dłuższego czasu atakowali nasze pozycye w Galicyi Wschodniej jednocześnie starając się odwrócić naszą uwagę ciągłymi propozycyami zawieszenia broni. To dwuznaczne stanowisko nakazało naczelnemu dowództwu upewnić naszą sytuacyę w sposób ofenzywy. W wykonaniu tego rozkazu wojska nasze stojące pod rozkazami generała Iwaszkiewicza przełamawszy trzy silnie umocnione linie ukraińskie posunęły się prawym brzegiem Strwiąża, zajęły Stary Sambor wzięły wiele jeńców, i zdobyły ukraiński pociąg pancerny. Jednocześnie oddziały nasze posuwają się szybko na południe od toru kolejowego Przemyśl-Gródek Jagielloński zajęły 16 bm. wieczorem Sambor przeprawiły się przez nieuszkodzony most pod Samborem na prawy brzeg Dniestru. Inna nasza kolumna po złamaniu ataków Ukraińców posunęła się również naprzód w kierunku południowym zdobyła Rudki i Komarno. Pod Lwowem nieprzyjaciel usiłował raz jeszcze atakować pozycye nasze pod Miklaszowem. Atak załamał się, W ataku obsadziliśmy Stroniatyn i Hrebendę. Po ciężkich walkach dnia 16. maja zajęto Żółkiew, Turynkę i Mosty wielkie. Nieprzyjaciel cofnął się na linię rzeki Żełdec. Front Wołyński: Wojska grupy wołyńskiej zaatakowały 16 bm. od północnego wschodu Łuck, jednocześnie kawalerya nasza przeprawiwszy się na prawy brzeg Styru pod Boratynem odcięli Ukraińcom odwrót w kierunku na Dubno i Równo. Nieprzyjaciel po krótkiej zaciętej walce będąc okrążonym złożył broń. Wzięto do niewoli dowódzcę frontu ukraińskiego na froncie północno-zachodnim atamana Osieckiego i dowódców drugiej ukraińskiej dywizyi wraz z ich sztabem. Zdobyto 18 dział licznych tabor kolejowy wielką ilość broni, amunicyi i innego materyału wojennego. Wzięto 2 tysiące jeńców. Wracając do Łucka wojska nasze z generałem Karnickim na czele witane były owacyjnie przez miejscową ludność. Front litewsko-białoruski. Zdobycz nasza w Święczanach wzrosła do 200 jeńców w tem 16 oficerów. Zdobyto przytem 10 kulomiotów. Pozatem sytuacya bez zmiany.

W zastępstwie szefa sztabu gen.

Haller pułkownik.

# Z obrad konferencyi pokojowej.

**Paryż.** PAT. Echo de Paris pisze: Rada czterech po ustaleniu granic Węgier postanowiła ustalić wspólne granice: 1.) Między Czecho-Słowacyą a Rumunią. 2.) Między Ukrainą, Czecho-Słowacyą a Rumunią. 3) Między Rumunią a Jugosłowacyą. Sądzą, że rada będzie za em, aby te państwa porozumiały się wprost ze sobą.

**Lyon.** PAT. Radiostacyi warszawskiej. Czterej premierzy rządów amerykańskiego, angielskiego, włoskiego i francuskiego odbyli posiedzenie w czwartek rano u prezydenta Wilsona. Rada pięciu ministrów spraw zagranicznych zbierze się w piątek po południu w celach obradowania nad granicami Bułgaryi. Trzy noty wręczone przez hr Brockdorffa-Rantzaua we wtorek wieczorem zostały przekazane celem oddzielenia odpowiedzi odnośnym komisyom a mianowicie komisyi granic terytoryalnych komisyi odpowiedzialności i Komisyi dla spraw ekonomicznych Clemenseau przyjął w czwartek w ministeryum wojny pp. Orlandzie i Sonnina Paweł Hymans minister spraw zagranicznych i przewodniczący delegacyi belgijskiej na konferencyę pokojową opuś ił Paryż, udając się do Brukseli celem porozumienia się z swoim rządem.

**Wiedeń.** PAT. Wiedeńskie Biuro Korespondencyjne donosi iskrowo z Paryża: Rada pięciu oznaczyła definitywnie bułgarsko-serbską granicę. Granica ta odpowiada mniej więcej tej granicy, którą żądał serbski rząd. Co się tyczy granicy bułgarsko-arabskiej i bułgarsko-rumuńskiej zażądano dodatkowych wyjaśnień od specyalnego wydziału.

**Wiedeń.** PAT. Wiedeńskie Biuro Korespondencyjne donosi ze Stanisławowa: Ukraińskie biuro prasowe donosi: Między pułkownikiem House, reprezentantem Wilsona a kierownikiem ukraińskiej delegacyi pokojowej w Paryżu Sidorenką i sekretarzem państwa drem Eugeniuszem Petruszewiczem odbyła się w ostatnich dniach konferencya w kwestyach odnoszących się do Ukrainy. Konferencye te miały charakter wielkiej serdeczności.

**Kraków,** PAT. Radio stacyi krakowskiej z z Paryża. Rada czterech ustanowiła we czwartek warunki wojskowe i morskie, które mają być nałożone na Austryę.

Rada pięciu zajmowała się granicami Bułgaryi. W obradach uczestniczą delegaci rumuńscy, greccy, i serbscy.

Według „Journalu" Włochy roszczą sobie znaczne pretensye do morza Czerwon go i do krajów poza Tunisem oraz do Czadu.

Agencya Reutera ogłasza, że na skutek przesłania ultimatum rosyjskiego Rumunii. Rumunia i Rosya bolszewicka znajdują się na stopie wojennej. Ministrowie spraw za granicznych przygotowują wypracowanie traktatu z Bułgaryą z powodu blizkiego wezwania delegatów bułgarskich.

**Wiedeń.** PAT. Wiedeńskie biuro kordonosi Daily Mail pisze. Rada czterech obradowała wczoraj przy spółudziale rzeczoznawców wojskowych nad warunkami wojskowymi dla Austryi. Oczekuje się, że projekt traktatu pokojowego we wtorek lub w środę będzie delegatom austryackim doręczony.

## Odpowiedź koalicyi na dwie noty Niemiec.

**Paryż,** PAT. Havas. Naczelnicy rządów ustalili brzmienie odpowiedzi na dwie noty Brookdorfa-Rautzana. Według doniesienia pism druga nota niemiecka jest rodzajem kontrprojektu statutu pracy i proponuje odbycie konferencyi w Leed i w Bernie. Celem tych konferencyi miałoby być utworzenie w łonie partyi socyalistycznej opinii sprzyjających Niemcom przez poruszenie myśli bezpośredniego współdziałania klasy robotniczej z rządami.

## Narady Niemców w kwestyi wschodniej.

**Wiedeń.** PAT. Wied. biuro koresp. donosi z Królewca na podstawie biura Wolfa Na zaproszenie komisarza rządowego dla Prus wschodnich i zachod nich zbiorą się członkowie zgromadzenia narodowego z Prus wschodnich i zachodnich oraz Poznańskiego na wspólne narady w kwestyi wschodniej.

## Tendencyjne infor acye prasy niemieckiej.

**Kraków,** PAT. Radio stacyi krakowskiej z Lyonu. Jeden z pełnomocników niemieckich Leiner przyjął we czwartek popoł. dziennikarzy niemieckich i zwrócił im uwagę by zmienili tendencyjność swoich informacyi w sposób taki, by można było uniknąć wszelkich możliwych nieporozumień z ententą, gdyż ta traktuje delegatów w sposób możliwie dobry.

## Zarządzenie koalicyi na wypadek odmowy.

**Wiedeń.** PAT. Wiedeńskie biuro koresp. donosi z Londynu na podstawie biura Reutera: Curzon oświadczył w mowie wygłoszonej w izbie niższej, że so jusznicy przygotowali zarządzenia na wypadek odmowy podpisu traktatu przez Niemców Sojusznicy nie mogą zezwolić na żadną zasadniczą zmianę warunków pokojowych.

## Narady z delegatami niem. Austryi.

**Paryż.** PAT. Radiotel. stacyi poznańskiej. Wczorajsze popołudniu delegaci austryaccy poświęcili jeszcze zainstalowaniu się. O 11 przed południem odbyło się pierwsze. posiedzenie mieszanych doradców technicznych w sprawach tyczących się wyżywienia Austryi. Dziś odbyły się narady z przedstawicielami Anglii Włoch w tej sprawie.

## Rozkład długów b. Austro-Węgier.

**Paryż.** PAT. Havas. Matin. pisze w sprawie obszarów dawnych Austro-węgier rozważane są trzy zasady rozwiązania. Zgadzają się one z zasadami jakie zastosowano w traktacie z Niemcami. Długi przedwojenne będą rozdzielono stosunkowo na wszystkie państwa, które powstały na obszarach byłych Austro-węgier. Te same państwa przyjmują część odszkodowania jakie zapłacić będzie musiała była monarchia Austro-węgierska. Długi zaciągnięte podczas wojny na prowadzenie operacyi wojennych będą ciążyły wyłącznie na Austryi Węgrzech.

Dzienniki donoszą, że delegaci Niemiec wystosowali nową notę do Clemencaua w dniu 13 bm. Według „Echo de Paris" sojusznicy dadzą Niemcom po dniu 22 maja jeszcze tylko 3 dni na dostarczenie uwag co do traktatu.

## Delegat włoski Grespin o losie krajów b. Austro-Węg.

**Paryż,** PAT. Havas. W chwili, gdy pełnomocnicy Austro Węgier są w drodze do Saint Germaint. Petit Journal wystosowuje zapytanie pod adresem przedstawicieli państw bezpośrednio-interesowanych o ich zdaniu co do losu krajów, które tworzyły byłą monarchię Habsburską. Crespin delegat włoski na konferencyę pokojową powiedział, że sądzi, iż wszystkie rewindykacye włoskie co do Austro-Węgier będą przyjęte przez konferencyę. Życzeniem Włoch jest utrzymać nadal dobre stosunki jakie miały zawsze. Serbia, Polska i Czecho-Słowacya również mogą liczyć na ich szczerą i serdeczną przyjaźń Ta ostatnia znajdzie w Tryeście wszyst kie ulgi zapewniające jej towarowm wyjście na Adryatyk, którego jej brak. Co do nowych Węgier, to stosunki ekonomiczne łączące oba kraje rokują, że kraje te będą żyły ze sobą w zgodzie. Zamierzamy przyznać Węgrom od strony Rjeki wszel kie ułatwienia komunikacyne. Grespin sądzi, że koszta wojenne i odszkodowania, jakie nałoży się powinny być wyrównane przez wszystkie narody, które w roku 1914 wchodziły w skład państwa Austro węgierskiego.

## Nowy projekt w sprawie Rjeki.

**Wersal.** Wied. biuro kor. „Temps" donosi o nawiązaniu nieoficyalnych rokowań między Włochami a Jugosławią w sprawie Rjeki. Wyłonił się projekt podziału Rjeki i Suzaku na 3 strefy. Na wsch. brzegu rzeki Ryciny ma Suzak wraz z portem przypaść Jugosławii, a miasto na zachodnim brzegu ma zostać włoskie, podczas gdy port ma zostać podzielonym na 2 części.

## Rjeka — portem neutralnym.

**Wiedeń** PAT. Wied. Biuro Korespondencyjne donosi z Londynu: Chicago Tribune donosi. W kołach amerykańskich panuje silne przekonanie, że mimo zapatrywania wyrażonego ze strony francuskiej, że Rieka będzie włoska, port ten przecież będzie zneutralizowany.

## Umiędzynarodowienie Petersburga.

**Sztokholm.** PAT. Radio Poznańskie. Piotrogród, który ongiś liczył przeszło milion mieszkańców ma ich obecnie zaledwie 400 tysięcy. Istnieje zamiar odłączenia Petersburga od Rosyi i umiędzynarodowienie go.

## Lenin o traktacie pokojowym.

**Berlin.** Tel. wł. „Presse information" donosi z Moskwy: Pod przewodnictwem Lenina odbyło się w poniedziałek zebranie rządu sowietów celem zajęcia stanowiska wobec wersalskiego traktatu pokojowego. Lenin zanalizował w dłuższej mowie traktat pokojowy i nazwał go zbrodniczem narzędziem politycznem kapitalizmu koalicyi. Rosya stoi dla Niemiec otworem i czeka tylko, jakie stanowisko Niemcy zajmą, czy będą szukały oparcia na Wschodzie czy na Zachodzie. Potęga koalicyi może tylko zostać złamaną przez bolszewizm. Zebranie uchwaliło, aby Rosya na razie zajęła stanowisko wyczekujące.

Lenin oświadczył, że sytuacya na frontach jest pomyślną i że świat oczekuje w krótkim czasie wielkie niespodzianki w Azyi i w Indyach.

# Przed zakończeniem...

Zjazd nasz ma się ku końcowi. Nastrój panuje podobny jak w ostatnim dniu przed zamknięciem którego z naszych kongresów: obrady w żywszem tempie, podniecenie w dyskusyach większe, praca intenzywniejsza. A zarazem okrasza je pewna — trochę - pe ficznie żydowska melancholia — że tak powiem — przedwyjezdna.

Zjechaliśmy się naprawdę z czterech krańców świata; przez przeszło dwa miesiące razem pracowaliśmy, przechodziliśmy chwile przygnęb enia i rzadkie chwile radości.

Kto wie, czy i gdzie i wśród jakich warunków — my delegaci narodu tułacza znowu się zbierzemy?

Zjechaliśmy się tu z krwią serdeczną naszych ran, pochodzących z pogromów i wojen — spisaliśmy te nasze skromne żądania narodo e, mniejsze niż j a k i e g o k o l w i e k narodu na ziemi.

Czy wielcy tej ziemi — ta Rada 10-ciu, czy czterech, czy też trzech — czy w nowym zakonie stosunków między państwami i narodami uwzględni i nas Żydów, naszą anormalne położenie, naszą samowiedzę narodową, nasze cierpie ia i nasze żądania?

A jeżeli tak, jeśli nasze prawa mniejszości narodowej staną się częścią traktatów mi dzynarodowych, czy młode państwa, imperyalizmem opanowane, dalekie jeszcze od sprawiedliwości dla słabszych od siebie — [illegible] w ramach swych granic to minimum egzystencyi narodowej, do życia potrzebne, nieodzowne.

Takie myśli snują się nam po głowie, gdy dziś żegnamy naszego przewodniczącego Macka, dzielnego, rozumnego i gorącego Żyda, oraz delegatów rumuńskich i polskich który wyjeżdżają.

Jesteśmy optymistami. Widzimy tu i czujemy, że stary porządek rzeczy w stosunkach między państwami i w łonie samych państw — porządek, oparty na „świętym egoizmie", na zachłanności i na gwałcie — że on ustępuje n o w e m u; wprawdzie powoli, broniąc się krok za krokiem przed nowemi zasadami, ale przecież słabnie w oporze. I wierzymy, że los Żydów musi się pod wpływem tych nowych stosunków zmienić na lepszy. nawet w krajach, gdzie roz ydrzenie instynktów antyżydowskich bucha płomieniami w coraz to innem miejscu.

Wierzymy także, że powstanie nawet embryonalnych tylko zaczątków państwa żydowskiego w Palestynie — wpłynie na uzdrowienie st sunków w dyasporze. Wierzymy ale i w siłę naszych zorganizowanych mas i sądzimy, że każde nadanie państwo będzie wołało w interesie własnym z tych milionów Żydów, lojalnych zrobić obywateli, którzy chcą i są w możności przy budowie nowego org nizmu współpracować wedle najlepszych sił. Rozgory czenie bowiem naszych mas ciągłemi niesprawiedliwoś iami, stwarza przecież tylko podłoże dla coraz większego zradykalizowania, jak to się okazało w carskiej Rosyi.

Naród Żydowski [illegible] tym roku w Paryżu oficyalnie mocarstwom świata; złożyliśmy jako jego delegacya swój bilet wizytowy konferencyi pokojowej. W dwóch propozycyach przedstawili syoniści i narodowi Żydzi całej kuli ziemskiej — jak można rozwiązać ten odwieczny, nieszczęsny problem Żydowski.

Koncepcya żydowskie Palestyny znalazła po trudach i walkach zrozumienie u mocarstw, a proroctwa naszych wieszczów, od Jezajasza aż po Herzla, staną się za dni naszych rzeczywistością.

Z bijącem sercem, ale pełni nadziei czekamy na werdykt co do rozwiązania drugiej lakże połowy problemu, w krajach golusu. Bo tylko przyznanie nam tego minimum praw, jakiego żądamy jako mniejszość narodowa — sprowadzić tam może uspokojenie wzajemne i zmniejszenie tarcia.

Bawić się w proroctwa — to rzecz niebezpieczna w czasach tak pełnych niespodzianek, ale to można powiedzieć, że w tych krótkich tygodniach. o ile możności, staraliśmy się nadrobić to, co zaniedbało się tu przez lata; pozyskano dla naszych słusznych żądań cały szereg pierwszorzędnych czynników politycznych. Nawet część prasy f r a n c u s k i e j z czoła okazywać zrozumienie, a nawet niekiedy pewną nutę sympatyi można w niej wyczuć.

Nasze żądanie narodowe, przedłożone demokracyom Europy zach dniej i Ameryki. nie zejdą już z porządku dzie nego, stały się jak syonizm częścią międzynarodowych problemów.

Notyfikacya naszych żądań konferencyi [illegible] waniu wspólnego programu przez reprezentantów Żydów wszystkich prawie państw Europy o większej ludności żydowskiej — akcya wśród miarodajnych mężów stanu i w prasie europejskiej i amerykańskiej dla pozyskania poparcia na konferencyi pokojowej — zmniejszenie, a nawet rzec można — usunięcie początkowego oporu przeciw naszym żądaniom u niełiczne: lecz potężnej asymilacyi we Francyi i w Anglii, a także w Ameryce — stworzenie Biura w Paryżu, które może będzie zaczątkiem stałej organizacyi — wreszcie podniesione, choć w skromnej postaci, w hasło żydowskiego kongresu św atowego — to pobieżny bilans naszej dotychczasowej pracy.

Jesteśmy w początkach — ale początek był dobry.

Reszta zależy od sprawiedliwości i dobrych chęci moearstw, ale i od naszej silnej niezłomnej woli i od naszej dalszej, niezmordowanej pracy, a ta i tutaj nie ustaje.

Komitet delegacyj, pod zastępcą Macka, pracować jeszcze będzie jak długo w Paryżu potrzeba tego wymagać będzie. Mack w razie potrzeby za kilka tygodni ma tu wrócić dla kontynuowania pracy, taksamo szereg innych delegatów. Miejmy jednak nadzieję, że już najbliższy czas przyniesie nam pomyślne rozstrzygnięcia kongresu pokojowego — a wtedy cała praca dalsza będzie mogła skoncentrować się tam, w kraju.

Paryż, w maju 1919.

*Dr. Michał Ringel.*

## Obsadzenie Smyrny przez wojska koalicyjne.

**Wiedeń.** PAT. Wiedeńskie biuro koresp. donosi z Salonik na podstawie Ag. Hav. W Smyrnie wylądowały wojska ententy. Francuzi zajęli forty. Grecy obsadzili ważniejsze części miasta, a Anglicy i Włosi okolice miasta. Rząd turecki powiadomiono o obsadzeniu w myśl art. 7 warunków rozejmowych.

## Manifest robotników angielskich przeciw traktatowi pokojowemu.

**Berno szw.** Wied. B. K. Egzekutywa angielskiej partyi robotniczej wydała manifest przeciw paryskiemu traktatowi pokojowemu Manifest stwierdza, że traktat pokojowy w zasadniczych punktach stoi w rażącej sprzeczności z oświadczeniami Wilsona i z uchwałami konferencyi partyi robotniczych koalicyi i międzynarodowej konferencyi socyalistycznej w Bernie. Traktat pokojowy zdradza w wielu punktach kompromisy, które zawarte zostały pod wpływem imperyalistycznego kapitalizmu. Ponieważ zorganizowana klasa robotnicza nie była zastąpiona na kongresie w Paryżu, a traktat pokojowy i ogólny jego duch nie zgadza się z poglądem klasy robotniczej na pokój prawa i sprawiedliwości — przeto proletaryat nie może brać odpowiedzialności za pokój, który teraz ma przyjść do skutku. W manifeście protestuje angielska partya robotnicza przeciw odebraniu wszystkich kolonii Niemcom, przeciwko nieuwzględnieniu sytuacyi ekonomicznej Niemiec przy obliczeniu odszkodowania, jakie Niemcy mają zapłacić. Socyaliści angielscy protestują wyraźnie przeciw wszelkim próbom trwałego odłączenia zagłębia Saary od Niemiec Manifest wita za stosownie plebiscytu w Prusiech Wschodnich, ale żąda, aby ta sama zasada została zastosowana przy ustaleniu granic państwa czechosłowackiego i polskiego. Wreszcie są robotnicy angielscy za tem, ażeby niem. Austryi pozostawiono wolność rozstrzygania o swojej formie państwowej.

## Z walk w Bawaryi.

**Lipsk.** PAT. Według wydanego w ubiegłym tygodniu rozporządzenia komuniści mieli wydać broń najdalej do piątku do godz 6 wieczorem. Jenerał Mercker odbył przegląd wojsk rządowych.

## Przygotowania wojenne Ameryki.

**Kraków,** PAT. Radio stacyi krakowskiej z Paryża. Radio American. Z Waszyngtonu donoszą: Na mocy władzy otrzymanej przez nadzwyczajne ustawodawstwo wojenne flota Stanów Zjednoczonych zażąda 14000 ton stali. Stal będzie użyta na budowę 4 statków wojennych, które mają być ukończone przed 1-szym lipca.

## Unormowanie ruchu kolejowego.

**Warszawa.** PAT. Wczoraj po południu odeszły już pociągi ze stacyi warszawsko wiedeńskiej we wszystkie strony pociągi do Warszawy nadchodzą prawidłowo. Na całej linii poza obrębem Warszawy panuje spokój Ze stacyi Terespolskiej wszystkie pociągi towarowe i osobowe wyruszyły w drogę ze znacznem opóźnieniem. Na dworcach cały ruch odbywał się normalnie i panował spokój. Wczoraj odbyły się zgromadzenia związku kolejarzy, urzędników ministeryum kolejowe pracowników wydziału ruchu i innych wydziałów dyrekcyi kolejowej w Warszawie na których potępieni w stanowczych słowach strajk wywołany przez agitatorów obcych narodowości polskiej.

## Nowy układ handlowy z Czechami.

**Cieszyn.** Tel wł. biur. prasowego. Dnia 10 maja został zawarty nowy układ handlowy między urzędem przywozu i wywozu państwa czeskiego w Morawskiej Ostrawie a takim samym urzędem Rady Narodowej względnie państwa polskiego w Cieszynie i w Krakowie. Układ obejmuje materyały techniczne.

## Przywódcy syońscy w Warszawie udadzą się ponownie do Paryża.

**Warszawa** Tel. wł. „Moment" donosi. Przedstawiciele organizacyi syońskiej w Polsce zostali wezwani do Paryża, dokąd wyjadą w najbliższych dniach.

## Przyszły ustrój państwowy w Palestynie.

Amerykańskiemu dziennikowi „Tug-Wahrhajt" donosi jego korespondent przy konferencyi pokojowej:

Udało mi się otrzymać ważny dokument dziejowy, który delegacya syońska przedłożyła konferencyi pokojowej i który ma być podstawą dla konstytucyi przyszłego państwa żydowskiego w Palestynie.

Projekt rozpoczyna się wstępem, zawierającym historyczne, moralne i polityczne przesłanki, na których są oparte prawa narodu żydowskiego do Palestyny. Po wstępie memoryał wylicza żądania delegacyi.

Pierwszem z nich jest: Żydowska Rada rządowa dla Palestyny ma być wybraną przez Kongres żydowski, który będzie reprezentował Żydów z Palestyny i całego świata. Kongres ma się zebrać w Jerozolimie dnia 1 stycznia 1920 roku lub wcześniej, jeśli tylko względy praktyczne na to pozwolą.

Drugie żądanie domaga się uznania powyższej żydowskiej Rady rzędowej jako ciała prawniczego i udzielenia jej następującej kompetencyi: pomagania ogólnemu rządowi palestyńskiemu we wszystkich sprawach, mających pewną styczność z interesami ludności żydowskiej w Palestynie; we wszystkich sprawach żydowska Rada będzie uprawnioną do występowania jako jedyny i uprawniony zastępca narodu żydowskiego; weźmie udział w rozwoju i administrowaniu krajem; zorganizuje przedsiębiorstwa kredytowe, rozpocznie działalność celem wszechstronnego rozwoju kraju; żydowska praca oświatowa będzie w zupełności jej poruczona; Rada żydowska będzie uprawnioną do kupowania i utrzymywania własności gruntowej, pozyskania i rozdawania koncesyi itd.

Za zgodą mieszkańców żydowskich lub ich przedstawicieli Rada ma prawo ściągania podatków celem pokrycia wydatków, związanych z jej działalnością Za zgodą mocarstwa mandatowego Rada będzie uprawnioną do wydawania bonów, pożyczek i innych obligacyi, których dochód Rada przeznaczy na cele żydowskie lub na rzecz rozwoju kraju.

Trzecie żądanie: Natychmiast ma być powołaną do życia przez organizacyę syońską prowizoryczna Rada żydowska, złożona z przedstawicieli organizacyi syońskich, chcących współdziałać w odbudowie siedziby żydowskiej. R da ta ma być wyposażoną w te same prawa i obowiązki co i Rada permanencyjna.

Czwarte żądanie: Gdy ludność żydowska w Palestynie dojdzie, zdaniem mocarstwa mandatowego, do tego stanu, że będzie dojrzałą do utworzenia rządu reprezentatywnego i odpowiedzialnego, ma on powstać na zasadzie wyborów demokratycznych bez różnicy ras i religii. zaś dalsze funkcye rządu również mają być oparte na zasadach pełnego równouprawnienia wszystkich mieszkańców kraju.

Piąte żądanie dotyczy przyszłych granic Palestyny, o których ma zadecydować specyalna komisya porozumiewawcza przy udziale przedstawicielstwa żydowskiego.

## Przegląd polityczny.

### Niemiecki projekt Ligi narodów.

Jak wiadomo, istnieją oprócz oficyalnego projektu Ligi Narodów, wypracowanego przez mocarstwa koalicyi i wchodzącego w skład traktatu pokojowego, także i inne projekty statutu Związku narodów, które we wielu zasadniczych punktach odbiegają od postanowień paryskich, I tak wypracowały statuty Ligi narodów; specyalne kongresy Ligi narodów w marcu b. r., konferencye socyalistyczne w Bernie i Genewie, jakoteż rząd niemiecki i szwajcarski. Hr. Brockdorff-Rantzau wręczył zaś imieniem rządu niemieckiego w osobnej nocie niemiecki projekt Ligi narodów konferencyi pokojowej w Paryżu. Jest przeto ciekawem zapoznać się z zasadniczemi punktami projektu niemieckiego, gdyż delegaci niemieccy w duchu tego oto projektu krytykować będą statut paryski. Jest rzeczą jasną, że Niemcy, jako strona zwycięzona, w opracowaniu statutu Ligi narodów posunęli się bardzo daleko, uwzględniając przytem wszystkie najnowsze poglądy i materyały w tej sprawie.

Podczas, gdy projekt koalicyi tworzy związek poszczególnych rządów, a narody bez własnego rządu na jakiemś terytoryum dopuszcza do udziału w Lidze tylko pośrednio i pod pewnymi warunkami — to Niemcy proponują utworzenie Ligi, obejmującej wszystkie narody. Na czele Ligi ma stanąć w myśl uchwał paryskich Rada „Dziewięciu", a mianowicie 5 reprezentantów wielkich, a 4 — małych państw. Projekt niemiecki chce powołać do życia parlament światowy, wybrany przez narody, a nie przez rządy. Drugim organem Ligi ma być kongres państw.

W statucie paryskim mowa tylko o ograniczeniu zbrojeń i o utrudnieniach wywołania wojny. Plan niemiecki wyklucza wogóle wojnę, jako legalna firmę załatwiania sporów międzynarodowych.

To są najważniejsze różnice w obu projektach. Koalicya musiała z natury rzeczy wypracować taki projekt Ligi narodów, któryby dał jej należyte gwarancye ze strony niemiec. Czy gwarancye, przewidziane w statucie paryskim będą skuteczną podstawą trwałego pokoju — okaże przyszłość.

## O potrzebie ustanowienia biur obrony prawnej.

Z kół prawniczych piszą nam:

Wypadki ostatnich czasów zagrażają już nie tylko ich bytowi materyalnemu i ekonomicznemu Żydów, ale nawet ich życiu i bezpieczeństwu zdrowia. W czasach takich, kiedy autonomiczne gminy wykraczają poza zakres swego działania, uchwalając, że pobyt Żydom w ich granicach jest zakazany, kiedy uchwały takie, w gruby sposób naruszające kardynalne prawa człowieka, a więc tembardziej obywatela — zostają w czyn wprowadzane, a Żydom stawia się ultimatum opuszczenia w czasie jak najkrótszym danej miejscowości, lub też egzekwowania takiej uchwały siłą i przemocą i to nie przez organy gminne, ale przez wszystkich członków danej gminy, ochrona prawna ludności żydowskiej na ziemiach polskich staje się najważniejszym postulatem dnia. Stworzone być przeto winny instytucye obrony prawnej i to takie, któreby nie były więcej uważane li tylko za instytucye filantropijne, udzielające biednym Żydom porady prawnej, lecz któreby miały za cel strzeżenie i obronę praw obywatelskich każdego Żyda i ujęcie w swe ręce każdego pokrzywdzenia obywatela — Żyda bez względu na jego majątek, przez czynienie odpowiednich kroków u kompetentnych władz.

Cała sieć takich biur ochrony prawnej, działających w każdem miasteczku i mieście, któreby prowadzone były przez ludzi fachowych, prawników, podlegać winny centralnemu biuru stale urzędującemu we Warszawie, do którego to centralnego biura zwracać się winny biura lokalne, o ile chodziłoby o interwencyę u władz centralnych,

Biura te winneby były sobie wzajemną pomoc.

Koszta utrzymania takich biur, które wcale nie byłyby tak znaczne, gdyż chodziłoby tylko o pokrycie wydatków gotówkowych, pracę bowiem Żydzi-prawnicy chętnie ofiarują, ponieść winny gminy wyznaniowe, o ileby pokryte nie zostały dobrowolnemi datkami i ofiarami.

Przy utworzeniu takich biur względy partyjne najmniejszej roli odgrywać nie mogą, chodzi bowiem o instytucye, któreby stały poza partyami politycznemi, do których pomocy ogół społeczeństwa żydowskiego miałby dobre prawo.

Istnienie takich biur wpłynęłoby bardzo orzeźwiająco na umysły strwożonych obecnie Żydów, którzy, nie czując się pewnymi ani życia, ani zdrowia, ani własności, w czasach obecnych bez oglądania się na przyszłość pozbywają się podstaw swego bytu gospodarczego (własności rolnej, sklepów po wsiach, trafik, różnych koncesyi, a nawet sklepów i domów po małych miasteczkach), a nadto przez wskazanie miarodajnym czynnikom poszczególnych wykroczeń przeciwko Żydom, czy to ze strony osób prywatnych, czy też niektórych organów rządowych, które nie pojmują należycie swych obowiązków i krzywdzą przez to poszczególne jednostki, uzdrowionoby obecne stosunki i przywrócono należne poszanowanie dla prawa.

Niewątpliwie społeczeństwo polskie chętnie powita i poprze powstanie tego rodzaju instytucyi, gdyż będą one jednym ze środków pomocniczych przy zaprowadzeniu ładu w państwie.

*Dr. P.*

## Ogólny kongres gospodarczy Żydów polskich.

Korreferent gospodarczy na Zjeździe syonistów Małopolski, p. dr. Löwenherz, poruszył rozpatrzenia godną myśl zwołania ogólnego kongresu gospodarczego Żydów z Polski, celem omówienia gospodarczych potrzeb Żydów, gdyż sprawa tego rodzaju, jak nader zawiły problem gospodarczy, w ramach kongresu partyjnego nie może być należycie przedyskutowaną, już choćby dla braku odpowiedniego czasu na to. Zorganizowanie sekretaryatu gospodarczego dla obrony ekonomicznych spraw żydowskich wymaga też odpowiednich funduszów i poparcia ze strony całego społeczeństwa i dlatego przedłożył referent uchwaloną m. i. rezolucyę następującej treści:

Zjazd syonistów poleca swemu Komitetowi Centralnemu:

Zainicyowanie i przygotowanie, o ile możności w porozumieniu z innemi stronnictwami żydowskiemi, ogólno-państwowego kongresu gospodarczego Żydów w Polsce.

Sprawozdanie nasze, zamieszczone w numerze wczorajszym, skutkiem pomyłek drukarskich zawierało nieścisłości, wypaczające myśli referenta, które powyższem przedstawieniem rzeczy zostały wyjaśnione.

## KRONIKA.

Kraków, 18 maja.

**Biała mąka zamiast chleba.** Transport mąki chlebowej, potrzebnej na następny tydzień, nie może na czas do Krakowa nadejść, wskutek czego zarządziło ministerstwo aprowizacyi wydanie konsumentom białej mąki amerykańskiej zamiast chleba. Sklepy miejskie i rejonowe rozpoczną wydawanie mąki od wtorku *** 20 bm. w ilości 1 kg na osobę w cenie 4 Kza kg za odcięciem 25 kuponu nowej legitymacyi zbiorowej. Konsumenci, którzy uprawnieni są do poboru mąki w poniedziałek 19 bm. otrzymają swe racye we wtorek 20 bm.

**Mleczarnia na Wawelu.** Zarząd zamku na Wawelu otworzył wczoraj na głównym dziedzińcu niedaleko „Smoczej jamy" letnią mleczarnię.

**Zarząd kolonii ogrodniczej młodzieży żydowskiej** zaprasza uczniów i uczenice oraz rodziców na uroczystość Lag Beomer, która się odbędzie dzisiaj w niedzielę o g. 3 na boiskach kolonii z urozmaiconym programem. Wstęp dla uczniów i uczenic 1 kor. dla dorosłych 1 K 50 h.

**W sprawie wywozu środków żywności poza granice państwa** otrzymujemy od Urzędu przywozu i wywozu obszerne wyjaśdienie, w którem urząd stwierdza, że nie wydaje na większe ilości zezwoleń wywozowych. Ponieważ informacye nasze pochodziły z najwiarygodniejszego źródła i w posiadaniu naszem są nawet liczby poszczególnych certyfikatów wywozowych, zachodzi uzasadnione podejrzenie, że skoro urząd wywozu i przywozu odnośnych certyfikatów nie wydał, muszą certyfikaty te być fałszowane. Urząd winien w sprawę tę wglądnąć i zapobiedz dalszemu masowemu wywozowi za granicę państwa.

**Spółdzielczej spółce szewskiej**, stow. zar. z ogr. por. w Krakowie Stradom 13, przydzielonem została przez Krajowe biuro przemysłów skórzanych 1000 stóp skóry boksowej i 50 kg. skóry podeszwowej do wyrobu obuwia. Spółka wyrabia z wyż wymienionego materyału obuwie męskie i damskie (wykonanie pierwszorzędne) na zamówienie po cenie 200 K za parę. Z powodu częściowego destarczania przez krajowe biuro przemysłów skórzanych materyału podeszwowego wyrabia Spółka na razie obuwie w miarę otrzymanego materyału podeszwowego. Zamówienia przyjmuje Spółka na powyższe obuwie dnia 19 i 20 bm.

**„Organizacya Narodowa“ nie chce dyskusyi!** Na urządzonym przez O. N. odczycie 7 bm. „O Żydach na wojnie“ b. por. dra Struczowskiego przemawiało w dyskusyi kilku słuchaczy żydowskich. Zdaje się, że to nie przypadło do smaku Org. Nar. gdyż na urządzony przez nią wczoraj odczyt p. Bobka „O rozsiedleniu Żydów na ziemiach polskich“ mieli wstęp tylko członkowie org. i wprowadzeni przez nich goście. Szkoda, że uniemożliwia się przez to bezpośrednią wymianę myśli między Polakami a Żydami. Jeżeli Polacy nie przychodzą na nasze odczyty, to powinni przynajmniej nam pozwalać przychodzić na ich odczyty o sprawie żydowskiej!

**Prelekcya p. Zerubabla** zapowiedziana na dziś odbędzie się jutro 19 bm. Dziś zaś odbędzie się wieczór literacki ku czci p. Abrahamowicza (Mendele-Mocher-Sfurim.)

**Wynik zbiórek na żyd. cele dobroczynne.** Zbiórka uliczna w dniu 7 bm. na rzecz półkoloni wakacyjnych dla dzieci żydowskich przyniosła 24,228 K 2 h. Zbiórka na rzecz ofiar i uchodźców żydowskich urządzona w dniu 12 bm. przez org. Żydow—ortodoksów „Szlomej Emunej Izrael“ przyniosła 30·139 K 85 h.

Komitety dziękują szczerze i serdecznie paniom, za ich gorliwą i wydatną pomoc przy zbiórkach.

**Związek handlowy kupców obuwia.** W poniedziałek 19 bm. odbędzie się o g. 7 wieczorem w lokalu „Krakowskiego stowarzyszenia kupców“ przy ul. Grodzkiej 43 Walne Zgromadzenie „Związku handlowego kupców obuwia“ na które się wszystkich kupców obuwia zaprasza. Porządek dzienny zgromadzenia: 1] Sprawozdanie założyciel. 2) Uchwalenie statutów. 3) Wybór dyrekcyi rady nadzorczej i zastępców 4) Wnioski.

**Podróże w obrębie obszaru wojennego.** „Gazeta Lwowska“ ogłasza w dziale urzędowym. Do podróży w obrębie obszaru wojennego w Galicyi na wschód od zachodniej granicy powiatów politycznych Cieszanów, Jarosław, Przemyśl, Dobromil i chwilowo ze względów na linię bojową aż do dalszego zarządzenia Sanok, należy uzyskać przepustkę wystawioną przez władzę polityczną a wizowaną przez władzę wojskową.

Przepustka ma zawierać: imię, nazwisko, wiek, religię, zawód, dokładny opis osoby, miejsce skąd ta osoba wyjeżdża i dokąd zamierza się udać, oraz dokładnie wyszczególniony cel podróży. Przepustkę należy własnoręcznie podpisać w obecności władzy politycznej wystawiającej przepustkę, a o ileby osoba, której przepustkę wystawia się, nie umie pisać, winna umieścić na niej odcisk wskazującego palca. W Galicyi wydają przepustki starostwa (we Lwowie, Krakowie i Przemyślu komisaryaty policyjne) a gdzie tychże na obszarze wojennym jeszcze nie reaktywowano i komisarze cywilni, powiatowe komendy żandarmeryi, względnie najbliższe posterunki żandarmeryi. W Poznańskiem i Królestwie Polskiem równorzędne władze polityczne. Przepustki wystawione przez władze polityczne widują i potwierdzają dotyczące powiatowe dowództwa etapowe, w kraju, równorzędne władze wojskowe, komendy powiatowe, komendy placu i t. d.

Osobom podejrzanym pod względem politycznym i wojskowym oraz o nadużywanie jazdy do wykonania handlu paskarskiego, może władza odmówić wydania, a władza wojskowa potwierdzenia przepustki i bez podania powodu.

Ważność przepustki nie może przekraczać czasu 2 tygodni i może opiewać na podróż tylko do jednej miejscowości. W miejscowościach poza siedzibą władzy politycznej, posterunki żandarmeryi mogą wydawać ludności pozwolenia jazdy do siedziby tejże władzy na czas 48 godzin, celem uzyskania przepustki u władzy politycznej.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z chwilą ogłoszenia, a wszystkie inne zarządzenia dotyczące przepustek, tracą swą moc obowiązującą.

**Echa wielkiej kradzieży asygnat poż. państ.** Według zawiadomienia policyi warszawskiej przytrzymano tam dwóch podejrzanych mężczyzn Wł. Kniłowskiego, i Józefa Strzeleckiego, u których znaleziono większą ilość asygnat Poż. państwowej, opiewających na 1000 i 100 K. Zachodzi podejrzenie, że zostały one skradzione w Krakowie lub innem mieście Małopolski.

**Nieznany bliżej chłopczyk** złożył wczoraj pakiet z wartościowymi papierami poczem zniknął. Papiery przedstawiają wysoką wartość i jak się okazało, pochodzą z kradzieży na szkodę Zygmunta Gleitzmanna. Sprawców kradzieży aresztowano, a obecnie zostały z powodu trudności puszczenia ich w obieg odesłane.

**Z Sądu Przysięgłych.** Wczoraj toczyła się przed trybunałem Sądu Przysięgłych rozprawa przeciw 18 l Henrykowi Bartoszewskiemu, oskarżonemu o szereg kradzieży, jakich dopuścił się na szkodę swego służbodawcy Jana Noworolskiego. Oskarżony przyznał się do jednej kradzieży. Trybunał po wysłuahaniu werdyktu przysięgłych uznał Bartoszewskiego winnym przekroczenia, i uwolnił go od kary na mocy amnestyi. Bronił obrońca dr Lichtig.

**Mord rabunkowy.** W Kiernikówce pod Bochnią dokonano onegdaj mordu rabunkowego na osobach wójta tamtejszego i jego żony. Sprawców zdołano przytrzymać.

**Pościg za złodziejem.** Onegdaj w nocy po przybyciu pociągu o g. 11 posługacz kolejowy P. Dolczak wynosił rzeczy pasażera Stefana Etmajera do dorożki (kosz i 2 walizy wartości 12.000K) Rzeczy te złożył Dolczak do dorożki Nr. 178 i czekał na p. E., by mu wskazać dorożkę. Wtem skoczył na dorożkę ślusarz Włodz. Giebułtowski zaciął konie i umknął wraz z dorożkarzem. Dolczak miał na tyle przytomności umysłu, że wskoczył na drugą dorożkę i puścił się w pościg, przytrzymał Giebułtowskiego i rzeczy zwrócił właścicielowi

**Dyablik drukarski.** Do części nakładu wczorajszego numeru zakradła się omyłka druku w tytule telegramu (na 2 giej stronie 3 szpalta, wiersz 7 i 8 z góry) który winien brzmieć. „Rząd holenderski nie chce wydać W i l h e l m a,“ a nie Wilsona, co zresztą jasno wynikało z tekstu.

# Z kraju.

**W sprawie ekscesów.** Biuro Prasowe Gen. Del. donosi:

Dzięki umiejętnym celowym i energicznym zarządzeniom władz udało się rozruchy, które wybuchły w kilku powiatach, opanować w zupełności. Wedle nadchodzących relacyi urzędowych panuje w powiatach: rzeszowskim, kolbuszowskim, ropczyckim, pilzneńskim, tarnobrzeskim, niżańskim i mieleckim spokój.

Władze nie ustają jednak w dążeniu do przeprowadzenia zupełnej pacyfikacyi, mającej na celu wyłapywanie, odbieranie zrabowanych przedmiotów i pociąganie winnych do odpowiedzialności karnej.

W końcu zarządzono na całym terenie akcyę rozbrajania ludności będącą w pełnym toku.

Zarządzenia powyższe doprowadzą niewątpliwie do zupełnego uspokojenia tych powiatów, których ludność podburzona przez zbrodniczych agitatorów dała się porwać do nierozżwanych czynów.

**Konferencya syońska w Warszawie — odroczona.** Centralne biuro organizacy syonistycznej w Polsce komunikuje, że czwarty krajowy zjazd organizacyi syońskiej w Polsce został odroczony.

**Radomyśl wielki.** Już tydzień miasteczko nasze było pod wrażeniem obywa przed pogromem, Ze wszystkich okolicznych miejscowości i powiatów nadchodziły wiadomości, wywołujące rozpacz u tutejszej ludności żydowskiej. a zwłaszcza że zapowiadano całkiem otwarcie i cynicznie dokładny termin pogromu. Terminem tym był czwartek, 8 maja t. j. dzień targowy. Ludzie nie spali po całych nocach, sądząc iż są wystawieni na łaskę rabujących band, gdyż nie spodziewali się znikąd pomocy. Ażeby uspokoić ludność żydowską i zapewnić pomoc miastu w razie nastąpić mająch rozruchów, udała się deputacya tutejszych obywateli Żydów do Starostwa w Mielcu z prośbą o odpowiednie zarządzenia. Starostwo życzliwie i energicznie zajęła się tą sprawą i telefonicznie wezwało D. O. G. w Krakowie o pomoc wojskową dla zagrożonego miasta. W ostatniej chwili dowiedzieli się dręczeni obawą tutejsi mieszkańcy żydowscy że we środę w nocy ma z Mielca nadjechać 35 żołnierzy, co się też w oznaczonem czasie stało. Należy zaznaczyć, że otuchę w tych ciężkich chwilach czerpała tut. ludność żydowska z zapewnień komendanta tut. poster. żandarmeryi p. Lonczaka znanego z nadzwyczaj prawego charakteru, który z góry zaznaczył że za żadną cenę nie dopuści do wykroczeń. Mimo odwołania przez Starostwo jarmarku, który się tu odbyć we czwartek 8 bm. zjawiło się około 1000 chłopów i bab. Większa część tych ludzi niepochodziła z tut. okręgu i nigdy nie zjeżdżała na tut. jarmark. Przy wejściach do miasta patrolowali tut. żandarmi pod komendą p. wachmistrza Lonczaka i przybyły oddział wojskowy pod komenda p podpor. Lustiga. Do miasta przyjechał też p. komisarz starostwa p. Zarzecki. Przybywającym do miasta chłopom odbierali żandarmi przy wejściu pałki o charakterystycznem wyglądzie, nie wpuszczając też wozów na wpół próżnych, na których miano prawdopodobnie wywieźć spodziewaną zdobycz. Była to praca niełatwa dla organów bezpieczeństwa, gdyż chłopi przyjmowali wobec organów bezpieczeństwa hardą postawę, i tylko dzięki energicznemu i rozumnemu kierowaniu aparatem bezpieczeństwa publicznego przez pp. podporucznika Lustiga i komendanta Lonczaka nie doszło do żadnych zajść. Około godziny 10 rano tłum zaczął przybierać coraz groźniejszą podstawę. Wówczas komendant p. Lonczak w rozumnych i łagodnych słowach wzywał zebranych, by się rozeszli spokojnie do domów, na co chłopi otoczywszy żandarmów i wojsko odpowiedzieli okrzykami „hura na żandarmów“, poczem się na nich rzucili. Żandarmi i wojsko wówczas energicznie zaczęli okładać nacierająch kolbami, a nadto umieszczony na balkonie jednego z domów w rynku karabin maszynowy oddał kilkadziesiąt strzałów w powietrze na postrach. Między tłumem powstała szalona panika, poczem tłum rzucił się w szalonym pędzie do ucieczki, odgrażając się, że w niedługiem czasie niespodziewanie napadną na miasto i będą rabować. Ludność żydowska, jakkolwiek ocalona od pogromów, żyje dalej w ciągłej obawie przed nowymi rozruchami.

Za wybawienie z opresyi tutejsza ludność żydowska czuje się zobowiązaną komisarzowi starostwa p. Zarzeckiemu, podporucznikowi p. Lustigowi i komendantowi posterunku p. Lonczakowi, którzy z prawdziwem poświęceniem i zaparciem starali się o zapobieżenie pogromowi i wyraża tymże na tej drodze gorące podziękowanie oraz swoją wdzięczność.

# Ze świata.

**Demonstracye antyklerykalne w Pradze.** W Pradze przyszło w ostatnich dniach do burzliwych zgromadzeń i demonstracyi antyklerykalnych. Po zamknięciu zgromadzenia, urządzonego przez stowarzyszenia „Wolna Szkoła“, udał się 3-tysięczny tłum na most Karola z zamiarem wrzucenia stojącej na moście statuy św. Niepomucyna do Wełtawy, czemu jednakże przeszkodzili niektórzy mowcy. Tłum urządził następnie kocią muzykę pod redakcyą klerykalnego „Czecha“. Podczas zgromadzenia w Starem mieście zabrzamiały dzwony kościelne. Zgromadzeni uważali to za prowokacyę, wpadli do kościoła i pobili księdza i zakrystyana. Robotnicy i urzędnicy czescy postanowili w dniu św. Jana p r a c o w a ć.

**Wybory do Żydowskiej Rady Narodowéj dla niem. Austryi we Wiedniu.** Żyd. Rada Narodowa we Wiedniu, chcąc stworzyć na podstawie demokratycznej legalną reprezentacyę narodowego żydostwa republiki niem. Austryi, rozpisała na miesiąc lipiec wybory do Żyd. Rady Narodowej na następujących zasadach. Cała niem. Austrya tworzy j e d e n okręg wyborczy. Wszyscy wyborcy w całem pnństwie tworzą jedno ciało wyborcze. Wybory odbędą się wedle systemu proporcyonalnego. C z y n n e prawo wyborcze ma każdy bez różnicy płci, przyznający się do narodowości żydowskiej, mieszkający w dniu rozpisania wyborów w niem. Austryi. z ukończonym 20 tym rokiem życia. B i e r n e prawo wyborcze mają wyborcy z ukończonym 25 rokiem życia. Wciągnięcie na listę wyborców następuje za zgłoszeniem się, które oznacza zarazem przyznanie się do narodowości żydowskiej.

## Nadesłane.

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.



Redaktor odpowiedzialny Karol Lustbader. — Drukarnia B. Geizhalsa, Kraków-Podgórze ul. Kalwaryjska 18. — Telefon 3379.